

KB-104

March-2014

F.Y.B.A. (Annual Pattern)

Sanskrit (Compulsory)

स्वप्नवासवदत्तम् अने बुद्धचरितम् सर्ग-3

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70/100

1. (A) नीचेनाभांथी कोर्षपशु भे श्लोकोनो अनुवाद करो :

6(8)

Translate any **two** verses of the following :

- (1) कस्यार्थः कलशेन को मृगयते वासो यथा निश्चितं
दीक्षां पारितवान्किमिच्छति पुनर्देयं गुरोर्यद् भवेत् ।
आत्मानुग्रहमिच्छतीह नृपजा धर्माभिरामप्रिया
यद् यस्यास्ति समीप्सितं वदतु तत्कस्याद्य किं दीयताम् ॥
- (2) पद्मावती नरपतेर्महिषी भवित्री
दष्टा विपत्तिरथ यैः प्रथमं प्रदिष्टा ।
तत्प्रत्ययात् कृतमिदं न हि सिद्धवाक्या-
न्युत्क्रम्य गच्छति विधिः सुपरीक्षितानि ॥
- (3) दुःखं त्यक्तुं बद्धमूलोऽनुरागः
स्मृत्वा स्मृत्वा याति दुःखं नवत्वम् ।
यात्रा त्वेषा यद्विच्येह बाष्पं
प्राप्तानृण्या याति बुद्धिः प्रसादम् ॥
- (4) ऋज्वायतां हि मुखतोरणलोलमालां
भ्रष्टां क्षितौ त्वमवगच्छसि मूर्खं सर्पम् ।
मन्दानिलेन निशि या परिवर्तमाना
किञ्चित् करोति भुजगस्य विचेष्टितानि ॥
- (5) प्रच्छाद्य राजमहिषीं नृपतेर्हितार्थं
कामं मया कृतमिदं हितमित्यवेक्ष्य ।
सिद्धोऽपि नाम मम कर्मणि पार्थिवोऽसौ
किं वक्ष्यतीति हृदयं परिशङ्कितं मे ॥

(B) नीयेनामांथी कोईपशु भे ससंदर्भ समजावो : 4(7)

Explain with reference to the context any **two** of the following :

- (1) जानामि जानामि अयमपि जन एवमुन्मादितः ।
- (2) धन्या खलु चक्रवाकवधूः यान्योन्यविरहिता न जीवति ।
- (3) अहो अकरुणाः खल्वीश्वरा मे ।
- (4) कथं सा न मया शक्या स्मर्तुं देहान्तरेष्वपि ।

2. भासनुं नाटककार तरीके भूल्यांकन करो. 10(15)

Evaluate भास as a dramatist.

अथवा/OR

स्वप्नवासवदत्तम्ना छठ्ठा अंकनुं विवेचन करो.

Criticize the Sixth act of स्वप्नवासवदत्तम्.

3. नीयेनामांथी कोईपशु भे उपर विवेचनात्मक नोंध लभो : 14(18)

Write critical notes on any **two** of the following :

- (1) त्रिवेन्द्रम रूपकोनुं भास-कर्तृत्व
- (2) विदूषकनुं पात्रचित्रण
- (3) भीजा अने त्रीजा अंकनुं नाट्यगत भूत्व
- (4) स्वप्नवासवदत्तम् – शीर्षक

4. (A) नीयेनामांथी कोईपशु भे श्लोकोनो अनुवाद करो : 6(8)

Translate any **two** of the following verses :

- (1) अथो नरेन्द्रः सुतमागताश्रुः शिरस्युपाध्राय चिरं निरीक्ष्य ।
गच्छेति चाज्ञापयति स्म वाचा स्नेहान्न चैनं मनसा मुमोच ॥
- (2) निःसृत्य कुब्जोश्च महाकुलेभ्यः व्यूहाश्च कैरातकवामनानम् ।
नार्यः कृशेभ्यश्च निवेशनेभ्यो देवायनुयानध्वजवत्प्रणोमुः ॥
- (3) पुरं तु तत्स्वर्गमिव प्रह्वष्टं शुद्धाधिवासाः समवेक्ष्य देवाः ।
जीर्णं नरं निर्ममिरे प्रयातुं संचादनार्थं क्षितिपात्मजस्य ॥
- (4) ततो विशेषेण नरेन्द्रमार्गे स्वलङ्कृते चैव परीक्षिते च ।
व्यत्यस्य सूतं च रथं च राजा प्रस्थापयामास बहिः कुमारम् ॥
- (5) इयं च निष्ठा नियतं प्रजानां प्रमाद्यति त्यक्तभयश्च लोकः ।
मनांसि शङ्के कठिनानि नृणां स्वस्थस्तथा ह्यध्वनि वर्तमानः ॥

(B) नीचेनाभांथी कोठपण भे ससंदर्भ समजावो : 4(7)

Explain with reference to the context any **two** of the following :

- (1) बहिः प्रयाणाय चकार बुद्धिमन्तर्गृहे नाग इवावरुद्धः ।
- (2) धन्यास्य भार्येति शनैरवोच्चन्शुद्धैर्मनोभिः खलु नान्यभावात् ।
- (3) न चैव संवेगमुपैति लोकः प्रत्यक्षतोऽपीदृशमीक्षमाणः ।
- (4) किमेष दोषो भविता ममापीत्यस्मै ततः सार्थिमभ्युवाच ।
- (5) अम्बेति वाचं करुणं ब्रुवाणः परं समाश्रित्य नरः क एषः ।

5. नीचेनाभांथी कोठपण भे उपर विवेचनात्मक नोंध लभो : 12(15)

Write critical notes on any **two** of the following :

- (1) सिद्धार्थे ज्ञेयेदां दृश्यो
The Scenes observed by Siddharth
- (2) अश्वघोषनी कृतिओ.
Works of Ashvaghosh
- (3) बुद्धचरितम् – शीर्षक
The Title of बुद्धचरितम्
- (4) कुमारने जेवा माटे अकठी थयेली स्त्रीओनुं वर्णन.
Description of the women gathered to look at the Prince.

6. (A) महाकाव्यनां लक्षणो आपी, बुद्धचरितनुं मूल्यांकन करो. 9(15)

Give the characteristics of Epic and evaluate बुद्धचरित.

(B) नीचेनाभांथी कोठपण भे श्लोकोनो अनुवाद करो : 5(7)

Translate any **two** verses of the following :

- (1) उष्ट्राणां च विवाहेषु गीतं गायन्ति गर्दभाः ।
परस्परं प्रशंसन्ति अहो रूपमहो ध्वनिः ॥
- (2) टका धर्मः टका कर्म टका हि परमं तपः ।
यस्य गेहे टका नास्ति हाटके टकटकायते ॥
- (3) करारविन्देन पदारविन्दं मुखारविन्दे विनिवेशयन्तम् ।
वटस्य पत्रस्य पुटे शयानम् बालं मुकुन्दं मनसा स्मरामि ॥

